

SOCIOLOGIE 10

Náboženství

Pokus o definici

- soustava názorů, morálních postojů a životního stylu, jejichž důležitou součástí je víra v mimolidské duchy, bohy či Boha.
- instituce používající soustavy symbolů, vyvolává pocit bázně a úcty, spojená s kolektivními rituály a ceremoniemi

Religiozita

- míra významu náboženství v určité společnosti
- osobní vztah k nadpřirozeným skutečnostem
- institucionalizovaná religiozita: osobní vztah, ale vyjadřovaný v rámci pevně dané instituce (církev, společenství, bohoslužby)

Marx a náboženství

- Náboženství jako ideologie
  - Útěcha v obtížných životních situacích
  - Utěšuje, ale tím brání dosáhnout změny
  - Stává se zbraní v rukou vládnoucích tříd
  - „opium lidstva“

Durkheim a náboženství

- Náboženství jako společenský tmel
  - Společné rituály s integrační funkcí
  - Vytváří sdílené hodnoty
  - V náboženství společnost oslavuje sebe sama

Berger a náboženství

- Náboženství jako „posvátný baldachýn“
  - Náboženství má za úkol vytvořit takový obraz světa, ve kterém všechno bude mít svůj řád.
  - Náboženství není jediný způsob, jak toho dosáhnout, ale je to způsob obvyklý.
  - Náboženství nebude zanikat.

Náboženské organizace

- Církev, komunity, farnosti, ...
- Role v nich:
  - Profesionálové, laici
    - Jak se mění jejich vzájemné postavení?
- Jaké jsou v dnešní době jejich hlavní obtíže?

Problematika sekularizace

- Sekularizace = „zesvětštění“ – ztráta vlivu a významu náboženství
- Původní přímočaré představy:
  - ztráta majetku církví
  - pokles aktivity věřících
  - ztráta prestiže církví a náboženství
  - pokles religiozity

Problematika sekularizace

- K čemu skutečně došlo?
  - částečná ztráta majetku
  - výrazná ztráta prestiže a vlivu (i u svých členů)
  - pokles aktivity věřících – konec modelu lidových církví
  - konec dominantního kulturního vlivu (církev jednou ze subkultur)
  - určitý pokles deklarované religiozity, ale spíše její přetvoření do méně institucionalizovaných forem

Protiargumenty proti sekularizaci

- Celosvětově to není jednoznačný trend
- Vznik nových forem religiozity
- Obtížnější viditelnost nových forem religiozity
- Existence „občanského náboženství“, „paranáboženských jevů“

Náboženství v ČR

- jednoznačně dominuje – ŘKC
  - dědictví minulosti – sepětí s Habsburky, obraz národa jako odpůrce
  - protinárodní, velmi papežská (spor o katedrálu)
- 50. léta – riziko zániku – organizační a majetková demontáž
  - zatýkání aktivních
  - ale trpěno loajálními
- 70. a 80. léta vzestup aktivního městského okruhu